

Askist van Bocholtz

In 2003 stootte boer Wiel Hupperetz bij het omploegen van zijn bietenveld in Bocholtz op een grote steen. De boer besloot de steen verder uit te graven, zodat zijn ploeg niet verder zou beschadigen. Toen hij de vorm van de steen zag, kreeg hij het vermoeden dat het niet zomaar om een steen ging, maar wellicht om een Romeins voorwerp. In de buurt van zijn bietenveld waren al eerder Romeinse vondsten in de bodem aangetroffen. Op een steenworp afstand van de grote steen is een Romeinse villa gevonden. Boer Hupperetz besloot het RACM (Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten) in te lichten. Een team van onderzoekers heeft de steen verder uitgegraven.

Het bleek dat de steen de deksel was van een Romeinse askist. Een askist is een kist waarin de gecremeerde overblijfselen van een overledene zijn begraven. Voor archeologen is de gevonden askist bijzonder interessant. De askist heeft in een houten grafkelder gestaan, waarin veel bijgiffen werden aangetroffen.

De persoon die in het gevonden graf in Bocholtz ten ruste was gelegd, was duidelijk een rijk persoon. Veel van de bijgiffen zijn bijzonder mooi vervaardigd en er zijn meer dan vijftig grafgiffen gevonden. Dit is zelfs voor Romeinse begrippen erg veel!

De Romeinen gaven spullen mee aan hun overledenen. Die hadden zij nodig tijdens de reis naar het dodenrijk over de rivier de Styx. Veel voorkomende grafgiffen zijn: eten en drinken, een muntje (hiermee werd de veer-

man Charon betaald) en olielampjes om de reis te verlichten. Aan de manier van begraven en aan de grafgiffen kun je veel afleiden over de overledene.

Ook arme mensen kregen een aantal grafgiffen mee, maar de manier van begraven was iets anders. Vaak werd er alleen een kuiltje in de grond gegraven. Daar werd dan de as in gestrooid. Soms werd de as in een asurn gedaan; die asurn werd vervolgens begraven. Een andere vorm van begraven is een zogenaamd dakpannengraf. Een dakpannengraf is een soort kistje in de grond dat werd gemaakt van dakpannen. Hierin werden de as(urn) en de bijgiffen gelegd en dit geheel werd begraven.

Voor de rijkere bevolking werden grote, soms versierde, askisten gemaakt. Boven de grond werd de plek vaak gemarkeerd met een grafmonument.

Op de houten grafkelder van de askist in Bocholtz zijn grote blok-

ken mergelsteen gevonden. Deze zijn wellicht bedoeld als fundering voor een grafmonument. Of dit grafmonument er ook is gekomen is niet duidelijk; er is in elk geval niets van teruggevonden.

Nadat de onderzoekers in Bocholtz alles goed in kaart hadden gebracht, werd de askist overgebracht naar het Thermenmuseum in Heerlen, waar de kist onder het toezien van toeschouwers en media werd leeggehaald. In de askist zelf zijn nog een aantal kleine voorwerpen teruggevonden. De meeste voorwerpen lagen echter naast de kist in de kelder. De gevonden voorwerpen zijn evenals de kist gerestaureerd, beschreven en onderzocht. Vanaf 1 april 2009 zijn de askist en de voorwerpen weer in het Thermenmuseum te bewonderen. In een interactieve tentoonstelling, waarbij veel gebruik wordt gemaakt van multimedia, wordt het verhaal verteld over de askist, de vondst van de askist, de bijgiften en de overledene. Enkele toonaangevende vondsten zijn een schitterend versierd olielampje op een standaard, een Romeins stoeltje en het zeldzame buste balsamarium van brons.

Wat moet je doen als je een archeologische vondst doet? Hoe worden vondsten gerestaureerd? Wat werd er allemaal meegegeven in een graf? En was de overledene een man of een vrouw? Op deze en veel meer vragen krijg je in de nieuwe expositie een antwoord!

Vanaf woensdag 1 april is de expositie over de askist van Bocholtz te bezichtigen. Op dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 - 17.00 uur en op zaterdag, zondag en feestdagen van 12.00 - 17.00 uur. Kijk voor meer informatie over deze bijzondere expositie op www.thermenmuseum.nl.

Thermenmuseum Heerlen,
Romeins kruispunt tussen wegen en werelden!
Foto's RACM.

MEER INFORMATIE

Het Stadsarchief Heerlen, sinds 1924 gemeentearchief van Heerlen, is met ingang van april 2006 Rijckheyt geworden. Zij is het gemeentearchief voor Brunssum, Heerlen, Nuth, Simpelveld, Voerendaal en Gulpen-Wittem. De studiezaal van Rijckheyt is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur. In de maanden juli en augustus zijn wij op zaterdag gesloten. Kijkt u eens op www.rijckheyt.nl voor meer informatie.

Rijckheyt
centrum voor
regionale geschiedenis